Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadružni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 61. Sreda 1. avgusta 1928. Leto III.

Vlada dr. A. Korošca.

Vladna kriza v Beogradu traja že nad mesec dni. Sestavljali so vlado, se posvetovali in nazadnje je dobil mandat za sestavo vlade notranji minister ravnokar odstopivše vlade, dr. Korošec. Opozicija izjavlja ves čas, da se s člani prejšnje vlade ne bodo pogajali. Pribičević je dosledno temu stališču tudi odklonil razgovor glede sestave nove vlade na Koroščevo povabilo.

Radikali in demokrati večinoma soglašajo (ne vsi) s Koroščevo misijo, ker smatrajo, da ni potrebno, da bi dosedanja vladna koalicija štirih strank klonila opoziciji.

Značilno je pa vendarle, da je prečan dr. Korošec dobil mandat za sestavo vlade. To opravičuje sum, da je Slovenska ljudska stranka najvnetejša zagovornica dosedanjega režima ter da so jo poslale večinske stranke, zlasti radikali in demokrati v ogenj sicer na prvem mestu, da pa v poslovanju režima ne bo izpremembe, ker bo dr. Korošec samo viden znak režima, za katerim se bodo s svojim vplivom skrivali radikali in demokrati.

Za opozicijo je ta poizkus izzivalen, ker so opozicijonalci zlasti proti notranjemu ministru namerili največje kalibre sovražnosti. Dr. Korošec je to navidezno zaupanje režimskih strank zaslužil, ker je prav nedavno izjavljal, da je opustil svojo prejšnjo grešno taktiko z besedami in dejanji, da je za edinstvenost države, monarhijo, centralizem itd. Ta izjava pomeni nekako prisego drugim režimovskim strankam.

Opozicija pravzaprav ne ve več, kaj bi napravila. Zahteva po nevtralni vladi je, kakor smo že omenili, težak problem. Generalska, kamarilska vlada strokovnjakov, uradniška vlada, nobena ne more biti nevtralna, ker je za vsako treba pristanka strank. Edino prava more biti parlamentarna vlada. To velja za parlamentarne vlade, mi pa nismo že zdavnaj več parlamentarna država.

Beograjska oligarhija »dela politiko«. Tako bi lahko o celi vladni krizi rekli in samo vprašanje je, kdo se prej izneveri svojim tezam, kdo bo prej pustil drugega na cedilu. Zdi se nam, da najprej radikalci klerikalce.

To so stranke brez programov in brez ideologije, ki jim gre samo za oblast. Zato imamo take socijalne in politične razmere v državi.

Da se je postavilo dr. Korošca na čelu vlade, je samo najsigurnejši dokaz, da bodo sedaj »mračne sile« za njegovim hrbtom izvedle svoje strašne naklepe. Zato jim je potreben Slovenec dr. Korošec, da bodo rekli, saj to ne delamo mi Srbi — na čelu vlade je vendar Slovenec!

Slep, kdor tega ne vidi in ne razume.

Strašno je to, kar so naredili klerikalci!

Kelloggov predlog za protivojni dogovor.

Grozote svetovne vojne so vplivale, da so se pričeli pojavljati idealistični predlogi, kako naj se preprečijo v bodoče svetovne vojne ali vojna sploh. Najprej je že med vojno predsednik Zedinjenih držav postavil štirinajst točk o miru in samoodločbi narodov. Po vojni je pa sprožil tajnik Zedinjenih držav Kellogg novo iniciativo, po kateri naj bi države napravile protivojni dogovor. Štirinajst držav je že izjavilo, da se priključijo takemu dogovoru, to so evropske zmagovalke v svetovni vojni ter Nemčija in Japonska. Koncem avgusta naj bi države to mirovno pogodbo podpisale v Parizu, kamor pride tudi Kellogg. Anglija pa stavi glede mirovnega dogovora zahtevo, da podpišejo dogovor samo države, ki so v Zvezi društva narodov, kar se more smatrati kot ost proti sovjetski Rusiji, ki naj ne bi smela sodelovati, oziroma bi bil novi pakt naperjen proti Rusiji.

Kelloggov predlog pravi, da stranke v imenu svojih narodov izjavljajo, da preklinjajo vojno za razreševanje mednarodnih sporov ter da ne reflektirajo nanjo kot pomoček v nacionalni politiki. Dalje pravi predlog, da hočejo države vsakršna nasprotja, ki bi med njimi nastala, neglede na njih nrav ali vzrok, poizkušati rešiti mirnim potom.

V tretjem odstavku pa dogovor določa, kako naj države ta dogovor odobre.

Lepe so te besede. Preklinjajo vojno; države ne reflektirajo več na vojno in vse spore hočejo rešiti mirnim potom. Toda, če pregledamo boj za ta dogovor, ki se vrši že dolgo leto, v katerem razne države naglašajo svoje pridržke in skušajo po ovinkih z razlago tega predloga vendarle imeti svobodo, da svoje interese v svojih lastnih sporih rešujejo, moremo smatrati vse to diplomatiziranje o preprečavanju vojne nevarnosti kot gesto, s katero se hoče utolažiti nejevoljo proti vojni med narodi, volilni manever za predsedništvo ameriških Zedinjenih držav. Države tega predloga niso mogle kar odklanjati. Začela se je korespondenca med Parizom, Londonom, Tokiom in Washingtonom. Vse države so se pa izgovarjale na pogodbe, na zvezo narodov in povdarjale, da se ob napadih smejo same braniti. Anglija je rekla, da v vprašanjih, ki se tičejo obstoja Anglije kot svetovne države, ne bo klonila, Zedinjene države si ne bodo dale diktirati, da ne bi Nikarague terorizirale. K celotnemu predlogu pravijo celo Zedinjene države, da ni v njem ničesar, kar bi oviralo samoobrambo.

To, kar predlog določa, to razveljavljajo pridržki in komentarji, ki bodo prišli v pogodbo. Glavno pa je, da v dogovoru ni nikjer govora o razoroževanju. Mi vidimo nasprotno, da se vse države oborožujejo, grade ladje, aeroplane, delajo strupene pline, sklepajo vojne dogovore in kartele, torej prav tako kakor pred vojno, samo še v večji meri; pripravljajo se naravnost za grozovite vojne.

Iz vseh teh dejstev je jasno, da se mirovni dogovor predlaga iz povsem taktičnih razlogov, da se nasuje peska v oči tistim, ki so proti vojni. Protivojni pakt bodo sklenili, toda ta pakt ne bo imel prav nobenega drugega praktičnega pomena, kakor da bo zgodovina pisala o njem in da se bodo narodi, čim zmaga demokracija po vsem kultiviranem svetu, učili iz njega, kako je kapitalizem varal narode in kako se mirovni dogovori ne smejo sklepati. Šele z zmago demokracije v Društvu narodov, šele z zmago demokracije po večini dežel bo mogoče govoriti res o dogovoru, ki bi omejil ali pa odpravil vojne, zlasti pa surove zverinske vojne, kakršne se pripravljajo kljub demagoštvu o razoroževanju po vsem kapitalistično-imperialističnem svetu.

Kaj nas uči večna kriza v državi.

V tej državi imamo vedno politične, vladne in državne krize. Politika meščanskih strank je podobna čarovniškemu loncu, iz katerega pokuka enkrat vrag, enkrat volk, enkrat osel, enkrat vešča, enkrat smrt, samo kaj pametnega ne. Vsa meščanska politična čarovnija gre za efekti. Čarovniki, ki se menjajo, so v tem poslu dobro izvežbani. Vedo, kako je treba uganjati magijo, da publika ploska, se smeje, se navdušuje in tudi robanti, zlasti pa da s pobožnim čudom veruje v čarovnije. Taka je politika meščanskih strank. Neresna politika brez programa in ideologije je to. Posledice teh komedij so hude in kakor vse kaže, komedij še ne bo konec. In trpi narod, trpi zlasti delavstvo, ki večinoma topo opazuje vse te burke in čaka, čaka kakor človek, ki ga zaliva voda, pa ne stopi na skalo, da bi se rešil. Ali je rešitev iz te krize? Od danes do jutri ni rešitve, toda rešitev je v bodočnosti, v bližnji bodočnosti. Ali naj mirno čakamo na rešitev kakor doslej? Ali naj kričimo in se jezimo nad razmerami? Čakati ne smemo, jeziti se, se tudi ne izplača, ampak delati moramo. Toda kaj? Zastrupljene razmere so prinesle tudi v delavske vrste malodušje. To malodušje moramo odpraviti, in sicer s tem, da širimo socijalistično izobrazbo in da ustanavljamo politične organizacije. Dvigniti moramo v prvi vrsti socialistično izobrazbo med delavstvom, vzgajati se moramo razredno politično, da bomo znali voditi politične boje. Politične boje pa je mogoče voditi le s političnimi organizacijami in z dobrimi zvestimi zaupniki. V sedanji anarhiji političnih nazorov, ki so jih ustvarili meščanski elementi tudi v delavskih vrstah, je nujno potrebno, da delavstvo zbira in vzgaja svoje politične sile, ki bodo imele nalogo, da buržuaziji diktirajo spoštovanje demokracije, diktira, da neha z demagogijo voditi svojo neresno politiko in tira socijalne razmere do skrajnosti. V vsakem kraju imejmo politično organizacijo, v vsaki organizaciji politično šolo in razgovore, to je sedaj naša prva naloga. Če izvršimo to nalogo dobro in vzgojimo trdno armado, se bodo jele meščanskim demagogom tresti hlače, naš vpliv bo pa narasel in lahko bomo veseli tudi političnih uspehov.

Rudarska stavka v Ameriki.

Brezkončna stavka. Razmere v revirjih, pred katerimi vstajajo lasje na glavi.

V Združenih državah, ki jih radi blagostanja delavstva zavida celi svet, živi že več kakor eno leto nekaj čez 100.000 mož, žen in otrok v neznosni bedi. Od teh veliki del životari v napol segnitih barakah ali šotorih, ki dajejo nezadostno varstvo pred mrazom, vetrovi in dežjem. Družine s povprečno tremi do šeštimi otroci prebivajo v dveh ali treh majhnih prostorih, ki zadostujejo ravno za par postelj. Tu so stisnjeni, kakor sardine v škatlji. Eden do dva in pol dolarja na teden je navadno vse, kar sme taka družina izdati za prehrano. In marsikateri teden je še manje ali pa celo nič. Lakota, beda, obup vladajo povsod v teh rudarskih pokrajinah Pensilvanije, Ohija itd. Javnost je bila o teh strašnih okoliščinah le malo zainteresirana.

Feudalne nasilne mere mnogih lastnikov premogokopov, grozovitosti policije in javna pristranost sodišč ni vplivala na meščansko javnost. Zakaj, gre vendar le za stavko, za bedo, ki »so jo zakrivili rudarji sami«, za boj, ki ni nič druzega, nego »boljševiški poskusi« diktirati lastnikom voljo delavstva.

Premogovna kriza, ki je privedla k tej situaciji, ni omejena samo na Zedinjene države. Ker pa je ameriška premogovna industrija zelo decentralizirana in jo kontrolira nekaj čez 6000 neodvisnih podjetnikov, povzroča ta »nesporazum« med možnostjo produkcije in povpraševanjem to, da se obrati ne skrčijo, nego se še razširjajo in se bije brezobzirna in neekonomska konkurenca. Ta konkurenca je tako močna, da ko so se v raznih državah Amerike odprli novi premogokopi, so pri poljedelski krizi prizadete delavce sprejeli v premogokope pod zelo nizkimi plačami in tako pritiskali na druge premogokope, da vsled možnosti konkurence znižajo plače.

Ta konkurenčni boj plačuje torej delavstvo kakor vedno in med tem ko podjetja, ki so v trustu z drugimi velikimi konsumenti, in ki že imajo dovolj rezerve v premogu, še niso prišla v nobeno stisko, ne trpe prav nič, oziroma že imajo takorekoč prihranek. Vsled tega trpi 600.000 delavcev. Njih situacija je poslabšana še s tem, ker so samo deloma organizirani v strokovnih organizacijah in se jih raditega vedno izigrava ene proti drugim. Novi premogovniki na jugu delajo z **neorganiziranimi** rudarji, največ z zamorci, ki dobivajo takozvano »pasjo plačo«.

Da se zaščitijo pred konkurenco, se je strokovna organizacija v aprilu 1924 pogodila s podjetji svojega okraja, da bodo delali za 7 in pol dolarja dnevno ali 1.08 dolarja za tono. Kmalu na to je bila ta pogodba pod pritiskom velekoncernov, ki ji načeluje Rockefeller, zlomljena. Leta 1925 je sledilo največje premogovno podjetje Pittsburška Coal Kompanie. Njenih 20.000 rudarjev, ki so jim bile kratkomalo mezde znižane za eno tretjino, **je že 2 in pol leta v stavki.** Vedno več podjetnikov odpoveduje svoječasno prostovoljno podpisane pogodbe in strokovne organizacije so, vsled premajhne organiziranosti rudarjev, preslabe, kaj narediti. In ko so 1. aprila 1927 vsa podjetja zavrgla svoje pogodbe, je proklamirala »United Mine Workers«, števši nekaj čez polovico članov, stavko.

S tem je nastal za lastnike premogokopov trenutek, da pod pretvezo mezdnega boja nastopijo proti strokovnim organizacijam in da oropajo delavstvo pravic do organizacij.

„Imam časa“ pravi razumna Mica. „Ne stojim po cele dni pred prerilnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

RADION pere sam!

varuje perilo!“

Bakljada . . .

To vam je bila bakljada! . . . Nekaj podobnega ne doživi človek niti vsakih deset let. Saj je bilo v sprevodu do 90 moških in do 40 žensk. In tudi godba je bila, saprakanon! Ta bakljada je potemtakem po vseh pravilih zaslužila »Slovenčev« pridevnikov »veličanstvenosti« . . .

Še bolj znamenit kot začetek bakljade pa je bil njen nepozabni razvoj in konec.

Najprej so se tej »veličanstveni« mariborski bakljadi v prvo počast Koroščevi vladi pridružili neki demokrati in »Orjunaši«, ki so vzklikali Pribičeviću in Radiću, in taista politično očividno zelo zrela »masa« bakljadašev je odgovarjala na te vzklike s soglasnim »Živijo«, kakor trenutek prej, ko je kričala »Živijo« dr. Korošču. In se je ta hvalevredna soglasnost ohranila vse do konca, in sicer tudi potem, ko se je neki naši sodružici zdelo potrebno in umestno, da se je spomnila tudi cirkusa Kludsky, ki ravnokar gostuje v Mariboru. Pa je zavpila: »Živijo cirkus Kludsky!« In je luštna bakljadaška družba odgovorila na ta vzklik s tako soglasnim gromkim in navdušenim »Živijo!«, da so od veselja pomežikn'le še zvezde na nebu.

Taka je torej bila ta res »veličastna« bakljada, ki se je zaključila v znamenju cirkusa.

Simboličen zaključek!

Dnevne novice.

Vlada. Beograjska vlada ima svoj načrt. Spravila bi rada pod streho nettunske konvencije, zakon o stabilizacija dinarja in pa državno inozemsko posojilo. Danes v sredo je napovedala prvo sejo narodne skupščine in za isti dan sklicuje Pribičević opozicijonalne poslance v Zagreb, da bodo sklepali o nadaljnji taktiki Kmečko-demokratske koalicije. Pribičević izjavlja, da je opozicija zahtevala nevtralno volilno vlado, ki bi se bila morala sestaviti v soglasju z opozicijo. To seveda ne bi bila več nevtralna vlada, ampak opozicijska, čemur se pač režimske stranke upirajo. Rešitev krize in nastop opozicijonalcev v Zagrebu bo vsekakor odnošaje med režimskimi strankami in opozicijo še poostril, kar bo kljub vsemu odporu končno le prisililo režimovce, da poizkusijo svojo srečo z razpisom volitev. Veliko odgovornost nosi režim, ker krizo zaostruje, namesto da bi se vrnil na parlamentarna tla ter upošteval demokracijo.

Štefan Radić je te dni zopet obolel. Zdravniki sumijo, da ga muči poleg sladkorne bolezni tudi pljučna afekcija. Nevarnosti pa baje ni za njegovo življenje.

Stanovanjska mizerija v Ljubljani. Ljubljanski demokratski list poroča, da je bilo zadnje dni naznanjenih nad sto deložacij v mestu. Tarna potem, kam naj gredo ti ljudje in kako trdosrčni so zlasti tisti hišni posestniki, ki so med vojno verižili, kupili hiše in zahtevajo sedaj oderuške najemnine, ki jih ne more plačati uradnik in še manj delavec. List ima prav. Toda, kaj je takrat pisal ta list, ko je ljubljanski župan s. dr. Perič hotel, da zida občina stanovanjske hiše; kaj je pisal takrat, ko je komisar pričel akcijo za posojilo za stanovanjsko akcijo? Mi smo takrat rekli, da grozi stanovanjska katastrofa, ta list in tudi drugi so pa norce brili z najemniki.

Lovro Klemenčič mrtev. Lovro Klemenčič se je vozil v soboto z motornim kolesom na Gorenjsko in je pri Podbrežju zadel na ovinku v drveč avtomobil. Klemenčič je pri tem smrtno ponesrečil. Lovro Klemenčič je bil svojčas komunistični poslanec. Pozneje so ga izrinili iz komunistične stranke in je hotel osnovati novo stranko. Ker to ni šlo, se je pridružil Bernotu. A tudi tam se ni počutil dobro, ker ni mogel nikdar uveljaviti svojega mnenja. Pokojnik je izdal prvi letak leta 1919 proti takratni socijalno-demokratični stranki, dasi je bil sam človek, ki nam je pripovedoval o novi delavski stranki, v kateri naj bi bile vse slovenske stranke in organizacije razen demokratske, klerikalne, radikalne in samostojne kmetske stranke. S takimi nazori seveda zlasti v zadnjih letih ni mogel prodreti med razredno zavednim marksističnim delavstvom.

Pogreb Lovra Klemenčiča, ki se je ponesrečil z motornim kolesom, je bil včeraj ob 4. uri popoldan v Ljubljani iz mrtvašnice k Sv. Križu.

Kaj nas uče občinske volitve v Zagorju. Stališče socijalistič. stranke je, da morejo močno delavsko stranko tvoriti le prepričani in v socijalizmu podkovani strankarji, ki so obenem organizatorično disciplinirani. Zato je vzgoja v socijalizmu temelj naše stranke. Pri občinskih volitvah v Zagorju so socijalisti pridobili 25 glasov od zadnjih volitev, komunisti pa 141 izgubili. Pridobili so pa največ demokrati in nekaj klerikalci. Iz tega sledi, da je delavstvo nezadovoljno z medsebojnimi napadi v delavskih vrstah, na drugi strani pa so mnogo delavcev premotile kričeče fraze demokratov in klerikalcev zaradi umora v narodni skupščini in vladne krize. Delavstvo je poslušalo preveč hujskarije med delavskimi vrstami, premalo pa se je bavilo z marksističnim socijalizmom, ni se po-

Nobeno sredstvo ni bilo prenizko, bodisi legalno, bodisi ilegalno, da to dosežejo. Nalovili so tisoče in tisoče neorganiziranih delavcev, nešteto takih, ki nikoli niti jam videli niso in jih zaposlili v premogokopih. Povišali so delovni čas od 8 na 10 ur in znižali plače na 4, 3 ali celo na 2 dolarja dnevno. Kmalu je na ta način bilo produciranega dovolj premoga in odpuščalo se je mnoge prave rudarje, med njimi pred vsem stare, utrjene bojevnike.

Vkljub takemu postopanju pa je mnogo rudarjev, nekaj nad 150.000, vztrajalo in vztraja v stavki. Ali proti tem se postopa z vso brutalnostjo. Stavkajočim se odpoveduje stanovanja — last lastnikov premogokopov. Cele vrste teh hiš stoji praznih. Lačne družine rudarjev morajo živeti v šotorih in barakah, ki so si jih postavili sami iz materijala, ki jim ga je preskrbela strokovna organizacija. Beda, ki je v teh barakah, je strašna.

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš. 36

O, ko bi ljudje vedeli, koliko takih nesrečnih otrok tava v življenju! Koliko študentovskih življenj izkrvavi v borbi s takimi kupčijami! Nihče jih noče uslišati, samo tržijo z njimi, kakor je tržil Judež s Kristovim življenjem. Le ena, velika razlika je še. Judež je prodal Krista, spoznal svoj zločin in se je obesil. Ti pa kupčujejo, živé in vladajo . . . in zločini nad mladino so jim največje čednosti.

Maksim je začel spoznavati vse to in se je uprl. Kakor slaba jed mu je zaostalo v grlu. Hotel je svobodno zadihati. Dvajseto leto je končal. Velika starost zanj, ki je bil sedmošolec. Pod nosom so mu že poganjali prvi brki. Vsak teden se je moral briti. Preozki so bili plotovi, preozke špranje, kamor so skušali vkleniti njegovo dušo.

Toda — kam sedaj?

Zato ni vprašal. Zato se ni zmenil, ko je prelomil. Samo ven, ven iz teh okov, ven iz laži in m'losti!

Niti sedaj ni pomislil, ko je iskal instrukcije in živel v Plinarski ulici pri stari, ščrblavi ženici, ki je bila gluha in starostno skrivnostna, kakor da ji je sto let . . . Trdno voljo je prinesel iz pohorskih gozdov. Iz tistih dolgih, ponosnih in plečastih smrek, ki se mogočno vzpenjajo proti nebu, in kljubujejo vetrovom in sneženim plazovom, je vsesal vseupor vase in z dolgo, veliko in močno pastirsko roko se je skušal boriti za pravico svojega življenja, za svobodo svoje duše . . . Ni bil sanjač. Zato je nabral gob, zato je šel mirno in brez sentimentalnosti stanovat k starki. Računal je na instrukcije, s katerimi si je hotel pomagati in utrditi svojo borbo. Eno je že imel. Drugo mu je obljubil gospod profesor. Z dvema bi lahko izhajal, skromno životaril. Šest dni obeda v dijaški kuhinji, v nedeljo kaj malega v ceni gostilni, večerjo mu lahko kuha starka za par krajcarjev, zajtrka pa ni treba . . . Tak je bil njegov načrt. Bo že šlo. Saj je vajen. Nikoli, že od zgodnje mladosti sem, se mu ni godilo posebno dobro. Velikokrat so živeli doma ob črnem kruhu in vodeni juhi . . .

Samo, da bo duša svobodna, da ne bo milosti in tistih nenaravno dobrodušnih, ostudnih, pogledov trebušnih in rdečeličnih gospodov.

In gospod profesor Novak, ki je v šoli idealno predaval o. grških filozofih, privatno pa se bavil tudi s politiko? . . .

Maksim je čutil, zavedal se je, da se je nekaj zgodilo. Novo spoznanje stopa predenj, nova borba . . .

Tako prazne so bile ulice, ko se je vračal od profesorja. V mestu ni bilo veliko prometa. Ob oglu velike ulice je zagledal gručo ljudi. Stopil je bliže. Na tleh je ležal mlad konj, ves krvav, v zadnjih dihih. Široko odprte oči so zevale v radovedno gručo, ki se je zbrala okrog njega.

Maksim je vprašal, kaj se je zgodilo.

In povedali so mu. Zdivjal je. Ušel je hlapcu, dirjal z vozičkom, polomil branovlek in dirjal, dirjal . . . Kot oslepel od teka se je zaletel v nasproti vozeči fijakerski voz ter se globoko nabodel na oje. Naravnost v prsa, globoko do drobovja. Pa ni obležal takoj. Skočil je nazaj, se oprostil krvavega oja in tekel naprej. S svojo krvjo je močil prašno cesto in zapuščal krvavo sled. V najhujšem teku so začele moči naglo odpovedovati. Spodtaknil se je, vzpel na zadnje noge, padel in obležal. Potegnili so ga s ceste, da bi ne oviral prometa.

Sedaj je umiral. Glavo je spokojno položil na prednjo nogo. Tudi iz ust se je cedila kri. Nenadoma se je stresel, da je brizgnila kri na okrog stoječe, nato pa je obležal nepremično, mrtvo. Ničesar živega ni bilo več v njem. Samo visoko odprte oči so vedno še bolestno žrle okrog.

Maksim ni vzdržal njih pogleda. Tudi ljudi ni mogel razumeti, ki so zbijali šale okrog nesrečnega konja, ki mu je bila vprega pretesna in róbota prehuda, da je zbesnel sredi ulice in se kakor slepec zagnal v negotovost, zagnal v oje, se nabodel nanj in izkrvavel . . .

»Ima dušo kot človek . . .«

Tako je mislil edini Maksim, ko se je vračal domov. Po krvavi sledi je šel in skozi tisto kri je videl sebi nasproti dirjajočega, mladega konja z globoko rano v prsih . . . Mimo visokega zidovja in dimnikov ga je vodila pot v njegovo ulico, ki je bila redko s hišami posejana. In še te so bile stare, revne, kot so bili revni ljudje, ki so prebivali v njih. Daleč nekje je zavriskala lokomotiva. Zdelo se mu je, da sliši med vriskom in ropotom ceste hrzanje umirajočega konja . . .

Dan se je nagibal v noč.

globilo v razredno zavest in v čutu delavske solidarnosti za svoje lastne interese. Zato je velik del delavstva sledil pri volitvah meščanskim kričačem. Vbodoče ne sme biti več tako. Zavedni delavci so socijalisti in te vrste zavednega socijalističnega delavstva morajo delavci pomnožiti, se v njih izobraziti v zavedne socijaliste ter disciplinirane člane organizacije. Mi imamo dovolj prepirov, mi potrebujemo množice solidarnega delavstva, če res hočemo kdaj kaj veljati in si pridobiti politično moč, socijalne pravice in pa se približati svojemu cilju.

»Porazno politiko« vodi po mnenju nekaterih strokovna birokracija v strokovnih organizacijah.

Ta porazna politika strokovne birokracije je pa naslednja:

Sklenitev kolektivne pogodbe Saveza Metalskih Radnika s tovarno verig v Lescah pri Bledu v korist delavstva. (Glej pogodbo v »Delavcu« št. 13 od 10. julija 1928.)

Sklenitev kolektivne pogodbe Saveza Metalskih Radnika s tvrdko T. Korn v Ljubljani v splošno zadovoljstvo in korist delavstva. (Glej »Delavec« št. 15, ki izide 10. avgusta.)

Stavka kovinarjev v Kamniku, kjer stavkajo člani Saveza Metalskih Radnika za boljši košček kruha, a kamor je iz Jesenic od dekalistov bil poslan zaupnik, ki sedaj išče stavkokaze in sam stavkokazi. A poleg tega porazno politiko strokovne birokracije »ozdravljajo« štrajkbreherji, med katerimi je lepo število dekalistov. (Imena, ko bo čas, napišemo, da dobe priznanje tudi od tistih, ki jih še ne poznajo.)

Stavka steklarjev v Sloveniji in celi Jugoslaviji, ki jo vodijo člani strokovne organizacije »Opčeg Radničkog Saveza«.

Stavka livarjev v Varešu v brambo kolektivne pogodbe, katero vodi Zveza rudarjev Jugoslavije.

Stavka na Finskem, s katero je pokazal svojo solidarnost »Ujedinjeni Savez železničarjev« prispevajoč znatni prispevek.

Da Strokovna komisija poziva na solidarnost (čitaj »Delavca«) in strokovne organizacije to hočejo izvajati in izvajajo, pa nazivajo to porazno politiko in odklanjajo prispevek za stavkajoče.

Za enkrat to v konštatacijo in razmišljanje delavstvu. Naj nam pove, ali je proti taki **porazni politiki, ali za tako porazno politiko. — Strokovničar.**

Zapiranje in denarne kazni v tiskovnih pravdah. »Blagodejni učinek« famoznega tiskovnega zakona občutijo sedaj tudi demokratski in klerikalni redakterji in reporterji. Ni še dolgo temu, ko smo čitali zadovoljnega »Slovenca«, da je dobil urednik demokratskega dnevnika kar lepo porcijo ričeta in še denarno kazen po vrhu. Po izreku: Danes meni, jutri tebi, pa so sedaj tudi »Slovenčevega« urednika zašili in mu tudi denarno kazen naložili. Gotovo je, da je taka »šiba božja« najboljši učitelj vsem, ki so aplavdirali novemu tiskovnemu zakonu. Sedaj menda tudi meščanski listi vidijo, da svobode tiska v naši državi ni več in da smo tudi v tem pogledu pod psom. Če pa čitamo v meščanskih časopisih res drakonične obsodbe, se nam nehote vsiljuje: eno pomanjkljivost ima še ta zakon, to je, da bi si časopisni redakterji lahko medsebojno kompenzirali kazni. Custodia honestae imajo sedaj precej na dobrem, recimo klerikalci. Tudi demokrati imajo tega blaga že kar na debelo. Naj bi se daj medsebojno obračunali. Za školovo razžalitev naj se vzame nekaj Rebekove razžaljene časti v račun; pa se zmanjša obema nedolžnima redakterjema kazen za lepo porcijo. Tisti pa, ki ima več takega blaga, pa naj gre uživat za ostanek custodiam honestam v zapore deželnega sodišča. Trebalo bi v zakonu še par primerjav, recimo: moralna propalica, očitana čislanemu obrtniškemu prvaku, odtehta očitano pijandurstvo klerikalnemu advokatu. To ima tudi civilnopravni smisel. Vsaj se medsebojni dogovori in računi tudi tako obračunavajo.

Velika delavska borba v angleški predilniški industriji. Predilniški tvorničarji v Lancaschire hočejo delavstvu podaljšati delovni čas in znižati mezde. Pogajanja so trajala več mesecev, a niso uspela. Banke, ki financirajo podjetja, hočejo industrijo reorganizirati in so s tem podjetnike tirale k usodnemu koraku. Tvorničarji so sklenili v petnajst minut trajajoči seji, da dne 11. avgusta zapro predilnice in izpro vse delavce, to je okoli 200.000. Seveda bo to imelo za posledico, da bo delo ustavljeno tudi v tkalnicah, belilnicah in barvalnicah, kjer izgubi delo okoli 300.000 delavcev. Na ta način bo izprtih pol milijona delavcev, kar pomeni silno težko borbo angleškega delavstva.

Verujte, če se Vam pové,

da je vsaka gospodinja napravila najboljo izkušnjo, če je poizkušala, da

ŽENSKA HVALA

preko noči raztopi nesnago. Zjutraj je najbolje, če se za čisto kratko kuhanje perila vzame

Schichtovo Terpentin milo

Kitajska in Japonska. Mandžurija se je hotela priključiti ostali Kitajski. To pa Japonski ni všeč, ker bi izgubila vpliv v Mandžuriji, s katero ima posebno pogodbo. Japonska je zagrozila z vojno, zaraditega je Mandžurija nastopila proti novi Kitajski. Očividno tam še ne bo kmalu miru.

Zločin generala Nobila na severnem tečaju? Italijanski general Nobile je poletel z zrakoplovom na severni tečaj. Toda zgodila se je nesreča. Mali čolnič se je ob nesreči odtrgal in obležal na ledu. Zrakoplov pa je odplul in se še danes ne ve, kaj je z njim. Najbrže je zgorel in z njim ostalo moštvo. Del moštva, ki je ostal na ledu z generalom Nobilom, je rešen. Od tega moštva je ukazal Nobile dvema italijanskima častnikoma, s katerima je šel tudi švedski prof. Malmgreen, da poiščejo pešpot do morja, kar je pa bilo izključeno. Ruski letalec je rešil tudi oba italijanska častnika, Malmgreena pa ni bilo več, dasi je letalec, ko je prvič opazil te ponesrečence, iz zraka fotografiral grupo, pri kateri so bile tri osebe. Ko so rešili oba častnika, sta se ta dva izgovarjala, da je profesor opešal in sam hotel umreti na mestu, nista pa mogla povedati, kje se je to zgodilo. Italijanska posadka tudi ničesar ne izpove o nezgodi zrakoplova. Iz te neodkritosti in trditve ruskega letalca, da je na ledu videl in fotografiral tri osebe, se sklepa, da sta italijanska častnika profesorja najbrže usmrtila in pojedla. Mogoče je celo, da sta dobila tak ukaz, zlasti, ker je profesor poznal vzroke nesreče, da ne bi izdal generala Nobila.

Nov atentat na žepe državnih uslužbencev. Kakor poročajo iz Beograda, je finančni minister odredil, da bi se odtegovalo državnim nameščencem in delavcem po 10, oziroma po 5 Din skozi 36 mesecev v svrho sanacije saveza nabavljačkih zadrug državnih nameščencev SHS. To bi bilo nekako prisilno posojilo, katerega ne bi uslužbenci najbrž nikoli več videli. Glavna kontrola pa je nastopila proti temu atentatu, ker je protizakonit. Sedaj se še le vidi, kako so imeli mariborski železničarji prav, ki so dne 13. tm. protestirali proti nasilnemu odtegovanju deležev po 300 Din. Toda gorej omenjeni nameravani odtegljaj bi bil še posebej. Če se pomisli, da bi člani nabavljačke zadruge morali še prevzeti jamstvo, kar bi zopet pomenilo več sto dinarjev, potem bi to šlo v neskončnost. Predsednik nabavljačke zadruge v Šiški je sicer povedal, da ima savez 80 milijonov kapitala, toda ta kapital leži v državni blagajni in ga finančni minister ne da, zato pa bi uslužbenci morali tega nadomestiti z novim prispevkom. Zato se železničarji lepo zahvalimo za take nabavljalne zadruge. Gorej omenjeni nameravani odtegljaji bi bili podobni nasilnim vojnim posojilom bivše Avstrije, katerih ne bodo posojevalci nikoli več videli. Zato proč s savezi in naj vlada tudi v tem oziru svoboda ter samoodločba.

Predčasno sklicanje socijalist. strankinega kongresa v Avstriji. Socijalistična stranka v Avstriji ima svoje redne letne strankine kongrese meseca novembra. Letos pa se bo vršil kongres že 14. septembra. To pa z ozirom na to, da se more stranka pravočasno pripraviti za jesenski parlamentarni boj, ki bo neizogiben in hud. Vlada je že sedaj predložila parlamentu dva predloga, ki pa zahtevata en skupen cilj in to je: redukcija zaščite stanovanjskih najemnikov, ob enem pa tudi spremembo zakona o delitvi dohodkov med državo, deželo in občino v korist države. Občinam, od katerih so mnoge danes pod socijalistično upravo, zlasti pa gre za dunajsko, bi se odvzelo čim več sredstev, da ne bi bile v položaju graditi stanovanj. Dunajski občini bi se na ta način odvzelo okroglo 23 milijonov šilingov ali 184 milijonov Din. Boj bo tokrat hud in zna biti odločilen med meščanstvom in proletarijatom.

Redukcija zaščite stanovanjskih najemnikov — ali križev pot hišnih posestnikov v Avstriji. Tekom treh let je v četrtič predložil dr. Seipel avstrijski narodni skupščini zakonsko novelo o najemninah. Parlament je sicer šel na počitnice, ampak g. kancler je še v zadnjem trenutku prihitel z novim načrtom, o katerem naj bi se še le v jeseni razpravljalo. Poslanci bi naj imeli priliko istega na počitnicah študirati. V resnici pa je šlo pri tem g. dr. Seiplu bolj za to, da bodo njegovi prijatelji, krščanski socijalci, imeli saj načrt, da ne bodo čisto praznih rok prišli domov med svoje volilce, ki čakajo na zvišanje najemnin bolj težko, kot so čakali stari očaki na mesijo pred peklom. Toda kakor stvari stoje, bodo avstrijski hišni posestniki še dolgo čakali na svojega mesijo v obliki visokih hišnih rent. Sicer je vsaka njihova predloga bolj skromna. Po prvi, bi bili že sedaj dosegli zlato valuto. Pa niso vsled energičnega odpora socijalistov niti enega groša dosegli. Po sedanjem zakonskem načrtu, ki je dovolj umetno skonstruiran, bi hišni posestniki dosegli zlato ali predvojno najemnino še le leta 1940. Da se nebi najemnikov preveč prestrašilo, se je g. Seipel poslužil vseh umetnosti in trikov. Najemnina bi bila krajevno različna in sicer tako, da bi bila n. pr. na Dunaju, ki je najbolj rdeč, najnižja, v drugih večjih mestih pa nekoliko višja in končno na deželi, kjer so krščanski socijalci številčno najmočnejši, bi ista bila najvišja. Razen tega bi se najemnina delila na tri dele, da bi tako zgledala manjša: prvič glavna najemnina, ki bi šla v celoti hišnemu gospodarju v žep, potem davki in končno prispevek za vzdrževanje poslopij ter upravo. Zvišavanje bi se pričelo in potem nadaljevalo vsakega 1. maja, začenši z 2000-kratno čisto najemnino, ki bi do 1. maja 1940. leta narastla na 6000-kratno predvojno najemnino. Ker pa je ena zlata krona vredna 14.700 papirnatih, zato bi navidezno zgledalo tako, kot da hišni posestniki sploh ne reflektirajo na celo zlato najemnino. Ako pa se sešteje vse tri dele nove najemnine, tedaj pride ista do popolne predvojne vrednosti.

Za stanovanje, ki je predvojno stalo 30 kron mesečno, bi se sedaj plačalo 48 Din čistega in bi znašala bruto-najemnina okroglo 100 Din. Leta 1940 pa bi ista znašala okroglo 300 Din. Torej toliko kot zahtevajo naši oboževalci dr. Seipela že danes. Zato pa g. Seipel lahko zavida svojega kolega dr. Korošca in njegovo desno roko dr. Gosarja, ki nista niti za en odstotek toliko truda imela z odpravo stanovanjske zaščite. Danes se v Avstriji plača za stanovanje, sestoječe iz ene sobe ter pritiklinami, 20 do 24 Din na mesec. Toda avstrijski hišni magnate ne bodo prišli na svoj račun, za to jamči 71 soc. poslancev v avstrijskem parlamentu.

Prebivalcev ima Rusija po lanskem štetju 145 milijonov. Največje mesto je Moskva, ki šteje 2,018.000 prebivalcev, Ljeningrad (prej Petrograd) pa 1,611.000.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Velik požar v Carigradu. V soboto ponoči je nastal v Carigradu v starem mestu požar, ki je uničil nad 300 poslopij.

Dunajska občina in Rusija. Dunajska občina je v socijalistični upravi. Župan je s. Seitz. Ta občina je zgradila nad 30.000 stanovanj, ustanovila vrsto občinskih podjetij in stopila tudi z Rusijo v kupčijske zveze na ta način, da jamči industrijcem, ki prodajajo svoje izdelke v Rusijo, da dobe plačilo od Rusije. Doslej je dunajska občina sklenila z Rusijo za okroglo 125 milijonov dinarjev kupčij in s tem zagotovila delavstvu zaposlitev daleč čez zimo. Rusija potrebuje zlasti poljsko-gospodarske stroje. — Ali smo že slišali, da bi druge občine mislile na tako pomoč ob nezaposlenosti delavstva?

6376 novih strankinih članov je pridobila avstrijska socijalnodemokratična stranka v okrožju Dunajsko Novo mesto v mesecu maju in juniju. Pristopilo je 3404 članov in 2972 članic.

Stari in modri Ben Akiba se je zmotil. Vse je že bilo pod solncem, je dejal stari in modri Ben Akiba. Ampak to je bila najbrž zmota, kar dokazuje nagrada, ki jo je uvedla veletrgovska tvrdka v Chicagu za svoje uslužbence za petnajstletno službovanje. Uslužbenec, ki je zvesto služil petdeset let v departmentu veletrgovine te tvrdke, je upravičen do ključa vrat **odličnega stranišča,** katerega se poslužujejo načelniki departmentov. Velika nagrada, kaj?

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edinole v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

Strokovno organiziranemu delavstvu.

Uredništvo »Delavske Politike« in »Enotnosti« naprošamo za objavo spodnjega članka.

V zadnji »Enotnosti« smo čitali, da uprava »Enotnosti« zbira prostovoljne prispevke za stavkajoče kovinarje v Kamniku. Navaja se, da so delavci pivovarne »Union« zbrali 89 Din.

Podpisana Strokovna komisija in tajništvo kovinarjev konštatirata, da nista prejela od »Enotnosti« nikakega denarja za stavkajoče kovinarje v Kamniku.

PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT!

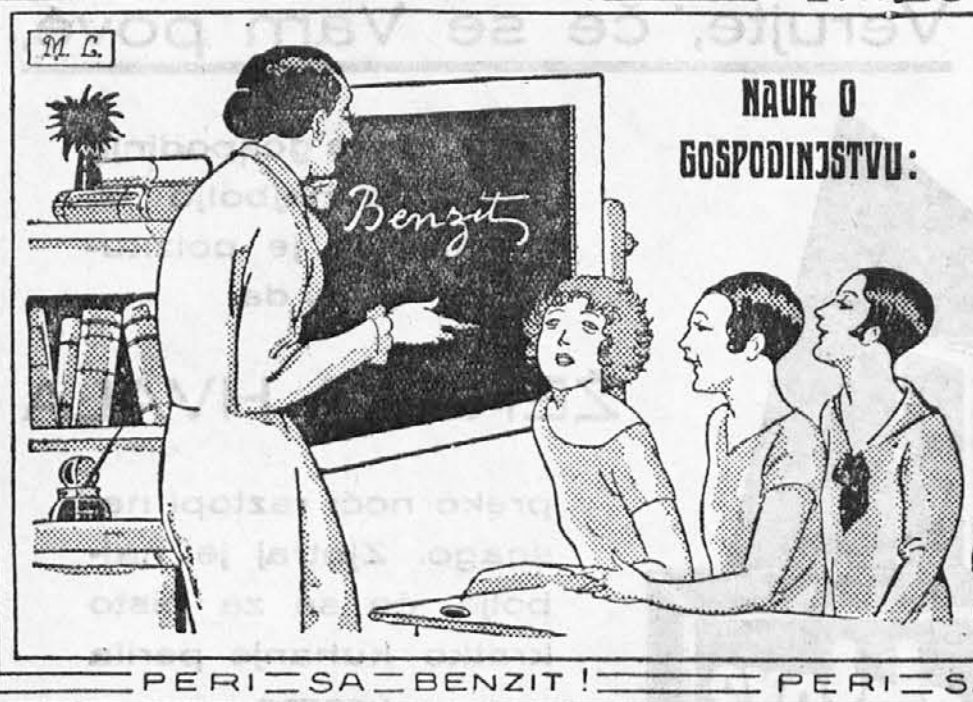

NAUK O GOSPODINJSTVU:

Benzit-Nadmilo je najštedljivejše milo, akoravno je nekaj dražje.
Pri vporabi Benzit-Nadmila se rabi 30 do 50% manj, kakor drugega mila.
Benzit-Nadmilo razkroji 50% več nesnage, kakor vsako drugo milo. Mala razlika v ceni se izravna vsled neznatne porabe in velike učinkovitosti.

Vporabljajte za omehčanje vode za pranje vedno TRI in rabili boste polovico Benzit-Nadmila, kakor navadnega drugega mila. Benzit-Nadmilo varuje perilo, ker je nepotrebno močno drgnjenje. Benzit-Nadmilo razkroji vsako nesnago kemičnim potom.

BenziT-Nadmilo

TVORNICE ZLATOROG - MARIBOR

PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT!

Obenem pa naglašamo, da sta prevzela vodstvo stavke v Kamniku Strokovna komisija in Savez kovinarjev ter s tem tudi vso materijalno in moralno odgovornost.

Stavkajoči kovinarji so moralno obvezani sprejemati le podpore gori omenjenih dveh forumov.

Politične stranke, ki bi hotele mizerni položaj kamniških kovinarjev izrabljati ter poedincem delati kake ekstra podpore, bomo smatrali njihovo delo za kupovanje duš.

Kamniški kovinarji so stopili v stavko z geslom: **Vsi za enega, eden za vse!** Tega gesla se bomo tudi držali do konca.

Za:

Strokovno komisijo za Slovenijo, kot obl. odbor ZDSZJ v Ljubljani

Stanko.

Savez Metalskih Radnika Jugoslavije, Oblastno tajništvo za Slovenijo v Ljubljani

Vinko Vrankar.

Vestnik „Svobode".

Sprechchor — dramatorski zbor.

Na veliki jesenski kulturni akademiji »Svobode« povodom proslave njene 10-letnice bo nastopila ljubljanska »Svoboda« z novo, doslej pri nas nepoznano stvarjo. To stvar imenujejo Nemci Sprechchor, Rusi »teaterčteca« (teater recitatorjev). Mi dajmo temu ime deklamatorski zbor. Kaj je to?

1. »Sprechchor« je kolektivna deklamacija,

ki jo je najprej uvedel v Rusiji veliki igralec **Serjožnikov,** ki je leta 1915 opustil igralsko karijero in ustanovil »prvi moskovski inštitut dikcije in deklamacije«, ki se je po vojni prekrstil v »teater-čteca« s tem-le programom:

1. Stremi po tonalnem glasovnem oživljenju najboljših del pesnikov in po povzdigi kulture umetniške žive besede — tega najmočnejšega sredstva umetniškega izražanja in najdragocenejše človeške vrednote.

2. V tem smislu tonalno reproducira (glasovno predvaja) lirske, epske in deloma tudi dramatične poezije.

Še bolj bodo vsakemu pojasnila pomen deklamatorskega zbora sledeča Serjožnikovova izvajanja:

»Jaz se predvsem čudim, da se je deklamacijo izkoriščalo samo po solistih, dočim je pri godbi, baletu in vokalni umetnosti uloga množice na najčastnejšem mestu. **Podobno kot imamo v muziki dela, ki jih predvajajo solisti ali orkester, jih imamo tudi v poeziji;** ena zahteva je individualnega izraza (izraza poedincev), druga kolektivnega (v zboru).«

2. Glavni elementi kolektivne deklamacije

so: kolektiv (zbor), temprizacija in dirigent. Zbor mora deklamirati, govoriti tako, da izrazi vso vsebino predvajanega dela. Zato treba glasovne inštrumentacije. Dirigent ima vse režirati in paziti na točen izraz vseh muzikalnih elementov, melodije, harmonije in ritma. Pri zboru je treba najti predvsem osnoven ton, ki odgovarja dotični pesmi, dalje mora imeti gotov takt. Kar se tiče glasovne inštrumentacije, sestoji popolen deklamatorski zbor iz altov, medzo-sopranov, baritonov, sopranov in tenorjev — in to seveda **govorečih,** ne pevajočih glasov. Pri moškem zboru seveda nekaj glasov odpade.

3. Pomožna sredstva deklamatorskega zbora

so enoten kostim, kombinacija s pevskim zborom, s klavirjem ali s simfoničnim orkestrom, polmrak itd.

Odlični hrvatski pisatelj s. Cesarec n. pr. piše o svojem utisu, ko je v Moskvi poslušal kostimiran Serjožnikovov zbor, sledeče:

»Okrog 30 artistov, moški in ženske, vsi oblečeni v črno; že samo ta obtičen utis je globok, tragičen . . . Kakor da ta ves črni zbor kot čarovnik ekstatično zaklinja, kliče in zmaguje z življenjem nad smrtjo. Zbor stoji kot izklesan. Razen dirigentove roke, ki daje takt, so premični samo obrazi. Ti obrazi, to so ognjeni viri, ki se širijo in ožijo, vsrkavajo in mečejo iskre; vsaka beseda, vsak ton se odraža v njihovem živčevju in mišičevju. Ekstaza (zamaknjenost) je v njih. In oni govore, mrmrajo, plačejo, kličejo . . . In z največjo osamelostjo v duši ne moreš sam v sebi ostati brez odjeka na to klicanje, zaklinjanje, radost in obup.«

Isti pisatelj pripoveduje o svojih utisih, ko je poslušal isti zbor, kombiniran s pevskim zborom, klavirjem in orkestrom. Zbor je deklamiral »Upor« od slavnega pesnika Verhaerena:

»Vzdrhteli ritem množice v gibanju, udar zvona na upor, požar, ki mesto v noči in nebo bliskovito spaja v ognjevito stihijo prebujenega hrepenenja po zasanjani pravici, je tu siknil iz duše zbora . . . Samo deklamacijo solistov in vsega zbora je Serjožnikov združil s pesmijo: dočim en alt in za njim bariton recitira v solu, ga zbori in klavir spremlja z mogočnim petjem »Marseljeze« in na kraju »Internacijonale«.

4. Dela — primerna za deklamatorske zbore.

Vsakdo bo sedaj razumel, da moramo to kolektivno umetnost gojiti predvsem mi »Svobodaši«, ki z duhovno revolucijo množic prerajamo svet. V Rusiji in Nemčiji je že cela izbira literature za deklamatorske zbore. Imamo jo tudi pri nas, imamo tudi mi Slovenci pesmi, ki ne izražajo samo koprnenja poedincev, temveč demonsko valovanje in silo množic. Tudi prevajali bomo. Centrala »Svobode« zbira to literaturo. Zato se obračajte na centralo z vsemi vprašanji!

Snujmo deklamatorske zbore!

Gojimo kolektivno umetnost — umetnost množic!

C. Š.

P. S. O tehniki zbora itd. bomo še pisali. Vsega se v enem članku ne da povedati.

Ptuj.

17. julija se je vršila redna občinska seja, kjer se je vse točke hitro sprejelo. Ko so prišli do oddaje zemljišča za zgradbo stanovanjskih hišic, se je oglasil s. Mar, ki je povdarjal, da ni vse tako lepo in točno, kot pravi g. referent. Stranke za zidavo hiš se bodo še premislile, preden začno zidati pod takimi pogoji. Glede poprave obrežja sta ss. Šegula in Gabriel pojasnila, da imajo mestni občinski delavci tam nasajeno koruzo in krompir, da bi se naj par mesecev počakalo, da pridelki dozorijo, ali se jim pa mora plačati odškodnino. Nato je g. župan Brenčič pojasnil, da jim bodo na drugem mestu toliko dali, kolikor tam izgubijo; tudi je rekel, da se ima mestno delavstvo itak dobro, da so jim dali prostovoljno v kratkem nekoliko **koruzne moke.** Tega pa g. župan ni povedal, da so si omenjeni delavci to koruzno moko zaslužili v svojem prostem času, ker so 1 vagon koruze zložili in **to ne pri mestni občini.** Tako lepo zna klerikalni g. župan pred obč. svetom pojasnevati. Tudi je obljubil, da se prizadetim delavcem povrne škoda, ki nastane pri zidanju hiš. Po izjavi obč. delavcev pa to ni mogoče, ker občina nima krompirja nasajenega, koruza pa je tako slaba, da niti od daleč ne odgovarja tisti, ki je tam na stavbišču, tako da so zopet delavci oškodovani. Pri slučajnostih je s. Gabriel stavil predlog, da se delavcem plača Petrov dan, t. j. 29. VI. za nadomestilo državnega praznika, t. j. Vidovega dneva, ker imajo delavci po pogodbi plačane državne praznike. Ako so nujna dela, dobivajo 50-odstot. povišek na plači. Za njim je s. Šegula podprl predlog s. Gabriela in povdarjal, da je dolžnost sedanjega obč. sveta in uprave, da izpolnjujeta sklepe prejšnjih obč. svetov tako dolgo, dokler so v veljavi. G. župan je zopet na prav zvit način odgodil vso reč v odsek, tako da ni prišlo do sklepa. — Tako, sodrugi-delavci! Sedaj lahko vidite, kako in koliko je g. župan z ostalo meščansko fronto za delavstvo. Še to noče upoštevati, kar je že bilo sklenjeno in vedno stoji na straži, kako bi že itak majhne plače še zmanjšal. Prizadeti sodrug.-delavci vkup, v organizacijo, da se postavimo proti gospodom in da vidijo, da si ne pustimo kratiti naših borih pravic. Zatorej sodrugi, ne omahujte in ne nasedajte gospodom, ki vas le ob volitvah poznajo, sedaj pa, ko je treba obljubo izpolniti, vas pa ne poznajo. Dobro, da so pokazali svojo barvo. Zato jih bomo po delu sodili. — Na žalost moramo še pribiti, da gre uprava občine preko odsekovih sklepov. V stanovanjskem odseku je bilo nakazano stranki stanovanje; uprava pa je samolastno oddala stanovanje drugi stranki. Ta sklep je bil tudi odobren že na plenarni seji. Torej uprava sama krši sklepe obč. sveta.

Lajteršperk.

V nedeljo, dne 22. julija smo imeli v našem okraju shod organizacije »Viničarjev in kočarjev«. Obnesel se je prav lepo in obisk je bil zelo dober. Navdušenje za našo mlado organizacijo se širi vedno bolj. Povsod se opaža, s kakšno resnostjo presoja viničarski stan organizacijo viničarjev, kako globoko je njih prepričanje, da le organizacija vseh poštenih viničarjev more prinesti bolje čase; zatorej skupnosti je treba, organizirajte se, ne bojte se vaših šefov! Gospodje klerikalci so začeli z veliko akcijo, gledajo nas od vseh strani in tudi napadajo nas že in celo g. pater Pavel; pa naši pametni viničarji ne poslušajo takšnih fraz. Klerikalne postojanke se povsod opasno majejo in zaman begajo njih vohuni naše viničarje, kateri so zadovoljni, da so se jih iznebili, ker njih obljube so prazne. Zatorej zedinimo se v delavsko stranko — socijalistično!

Poletna veselica „Svobode" Maribor

se vrši v nedeljo, dne 5. avgusta 1928, v »Lovskem domu« pri Treh ribnikih. Začetek ob 3. uri popoldne. Bogat spored. Sodelujejo vse sekcije.

MALA NAZNANILA.

Creppe de Chine
in foular svile od 58 Din naprej kakor tudi vsakovrstne druge svile v bogati zalogi po najnižjih cenah pri
J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17.

Elektrotehnična delavnica
PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.
Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamostrojev.

Širite naš list!

SLUŽBO DOBI:
praktikantinja za pisarniška dela z znanjem slovenskega in nemškega jezika, kakor tudi strojepisja. Pismene ponudbe je nasloviti na upravo lista pod „Marljivost".

JOSIP MLINARIČ
priporočam svojo bogato zalogo galanterije, specerije, hišnih in kuhinjskih potrebščin.
Maribor, Glavni trg št. 17.

Obiskujte Čitalnico Delavske zbornice
v palači Pokojninskega zavoda. Odprta je dnevno od 16. (4.) ure do 21. (9.) ure. Vhod od zadnje strani palače. — Pristopajte kot člani h knjižnici Prosvetnega odseka Delavske zbornice. Celotna članarina znaša Din 2.—; posojnina knjig večinoma Din 1.—.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.
Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18
Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva **na zavarovalno znamko D. P.**

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah
Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.
Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Tiska: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru. — Za pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru